DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

11. maj 1999 *

I de forenede sager C-425/97, C-426/97 og C-427/97,

angående anmodninger, som Gerechtshof, Hertogenbosch (Nederlandene), i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende straffesager mod

Adrianus Albers (sag C-425/97),

Martinus van den Berkmortel (sag C-426/97)

og

Leon Nuchelmans (sag C-427/97),

* Processprog: nederlandsk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 109, s. 8), som ændret ved Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988 (EFT L 81, s. 75),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-P. Puissochet, og dommerne J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann (refererende dommer), L. Sevón og M. Wathelet,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— den nederlandske regering ved stedfortrædende juridisk konsulent J. G. Lammers, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget

— den irske regering ved Chief State Solicitor M. A. Buckley, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent H. van Lier og M. Shotter, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 25. november 1998 er afgivet mundtlige indlæg af Albers, van den Berkmortel og Nuchelmans ved advokat L. J. L. Heukels, Haarlem, af den nederlandske regering ved konsulent M. A. Fierstra, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, af den irske regering ved P. Charleton, SC, og af Kommissionen ved H. van Lier og M. Shotter,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 17. december 1998,

afsagt følgende

Dom

1 Ved tre mellemdomme af 11. november 1997, indgået til Domstolen den 16. december 1997, har Gerechtshof, Hertogenbosch (Nederlandene), i medfør af EF-traktatens artikel 177 (nu artikel 234 EF) forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter (EFT L 109, s. 8), som ændret ved Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988 (EFT L 81, s. 75, herefter »direktiv 83/189«).

2 Dette spørgsmål er rejst under straffesager, som er anlagt ved den forelæggende ret mod Albers, van den Berkmortel og Nuchelmans, som er tiltalt for at have holdt fedekvæg, som er blevet indgivet stoffer med sympatomimetisk virkning med indhold af clenbuterol.

3 Verordening stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) af 1991 (bekendtgørelse om stoffer med sympatomimetisk virkning, herefter »bekendtgørelsen«), som er udstedt af direktoratet Produktschap voor Vee en Vlees (offentligt organ vedrørende kvæg og kød) og godkendt af landbrugsministeren, indeholder i artikel 1 en definition af stoffer med sympatomimetisk virkning. Det er uomtvistet, at clenbuterol hører til disse stoffer.

4 Det bestemmes i bekendtgørelsens artikel 2: »Det er forbudt i fedekvæg, som er mere end fjorten uger gammelt, at indgive veterinærmedicinske præparater med sympatomimetisk virkning, som indeholder clenbuterol, eller at give tilladelse til indgivelse af disse præparater i det nævnte fedekvæg.«

5 Det bestemmes i bekendtgørelsens artikel 3, stk. 1: »Det er forbudt at holde eller opstalde, købe eller sælge fedekvæg, som i strid med artikel 2 er blevet indgivet de heri omhandlede stoffer med sympatomimetisk virkning.«

6 Ifølge artikel 1, nr. 5, i direktiv 83/189 er en »teknisk forskrift« i direktivets forstand »tekniske specifikationer, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes, for at et produkt kan markedsføres eller anvendes i en medlemsstat eller i en væsentlig del af denne stat, bortset fra de specifikationer, som de lokale myndigheder fastsætter«. I overensstemmelse med samme artikels nr. 1 forstås ved »tekniske specifikationer« i direktiv 83/189's forstand »en specifikation, der indeholdes i et dokument, som fastlægger karakteristika for et produkt ... samt fremstillingsmetoder og -processer for landbrugsprodukter efter traktatens artikel 38, stk. 1, for produkter til konsum og foder ...«.

7 Ifølge artikel 8 og 9 i direktiv 83/189 skal medlemsstaterne dels sende Kommissionen udkast til de tekniske forskrifter, som henhører under direktivets anvendel-

sesområde, dels i visse tilfælde udsætte vedtagelsen af udkast til tekniske forskrifter i flere måneder for at give Kommissionen mulighed for enten at fastslå, om disse udkast er i overensstemmelse med fællesskabsretten, eller at fremsætte forslag om eller udstede et direktiv på området.

8 Det bestemmes i artikel 10 i direktiv 83/189: »Artikel 8 og 9 finder ikke anvendelse, når medlemsstaterne opfylder deres forpligtelser, der følger af fællesskabsdirektiver.«

9 I dommen af 30. april 1996 (sag C-194/94, CIA Security International, Sml. I, s. 2201, præmis 54, herefter »CIA Security-dommen«) udtalte Domstolen, at direktiv 83/189 skulle fortolkes således, at en tilsidesættelse af anmeldelsespligten, som er fastsat i direktivets artikel 8 og 9, medfører, at de pågældende tekniske forskrifter ikke kan bringes i anvendelse, således at de følgelig ikke kan gøres gældende over for borgerne. Domstolen fastslog herefter, at borgerne kan påberåbe sig bestemmelserne i artikel 8 og 9 i direktiv 83/189 for en national ret, og at det påhviler denne at afslå at anvende en national teknisk forskrift, der ikke er blevet meddelt i overensstemmelse med direktivet.

10 Forekomsten af clenbuterol blev konstateret i urinprøver fra kvæg, som befandt sig på bedrifter tilhørende de tre tiltalte i hovedsagerne, som er kvægopdrættere i Nederlandene. Anklagemyndigheden indledte herefter straffesager mod dem for overtrædelse af bekendtgørelsen.

11 I førsteinstansen blev Albers og van den Berkmortel ved domme afsagt den 14. december 1995 af economische politierechter ved Arrondissementsrechtbank, Hertogenbosch, og Nuchelmans ved dom afsagt den 6. juni 1996 af economische politierechter ved Arrondissementsrechtbank, Maastricht, dømt for at have holdt fedekvæg, som var blevet indgivet stoffer med sympatomimetisk virkning med indhold af clenbuterol. De tiltalte appellerede disse domme til Gerechtshof, Hertogenbosch.

12 Det følger af forelæggelsesafgørelserne, at de tiltalte under appelsagen med henvisning til CIA Security-dommen gjorde gældende, at bekendtgørelsen, som efter deres opfattelse indeholder tekniske forskrifter og ikke er blevet anmeldt til Kommissionen, »må lades ude af betragtning«.

13 Under disse omstændigheder besluttede den nationale ret at udsætte sagerne og i hver af hovedsagerne at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Indeholder den nederlandske bekendtgørelse af 1991 om stoffer med sympatomimetisk virkning, nærmere bestemt denne bekendtgørelses artikel 3, stk. 1, tekniske forskrifter, der ifølge artikel 8 i direktiv 83/189/EØF, således som dette direktiv var affattet på tidspunktet for bekendtgørelsens ikrafttræden, forud skulle anmeldes til Kommissionen?«

14 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 26. januar 1998 er de tre sager blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt dommen.

15 Med spørgsmålet ønsker den nationale ret nærmere bestemt oplyst, om en forskrift som den i bekendtgørelsens artikel 3, stk. 1, omhandlede, når den læses i sammenhæng med bekendtgørelsens artikel 2, udgør en teknisk forskrift i direktiv 83/189's forstand, og i bekræftende fald, om den medlemsstat, som har vedtaget en sådan forskrift, i henhold til direktivets artikel 10 er fritaget for den i direktivets artikel 8 fastsatte anmeldelsespligt til Kommissionen.

16 Med hensyn til den første del af spørgsmålet bemærkes, som anført af den nederlandske regering og af Kommissionen, at forskrifter som de i denne sag omhandlede, som sigter mod at forebygge indgivelse af stoffer med sympatomimetisk virk-

ning i fedekvæg, som er mere end fjorten uger gammelt, udgør tekniske specifikationer efter betydningen i artikel 1, nr. 1, i direktiv 83/189.

17 Sådanne forskrifter definerer således fremstillingsmetoder og -processer for landbrugsvarer efter EF-traktatens 38, stk. 1 (efter ændring nu artikel 32, stk. 1, EF), for produkter til konsum.

18 Da de endvidere hidrører fra nationale administrative myndigheder og finder anvendelse på hele det nederlandske område og er obligatoriske for dem, de er stilet til, foreligger der tekniske forskrifter efter betydningen i artikel 1, nr. 5, i direktiv 83/189.

19 Med hensyn til den anden del af det præjudicielle spørgsmål har den nederlandske og den irske regering samt Kommissionen gjort gældende, at de nederlandske myndigheder ifølge artikel 10 i direktiv 83/189 ikke var forpligtet til at anmelde den i hovedsagerne omhandlede tekniske forskrift til Kommissionen, eftersom de ved at vedtage denne blot opfyldte deres forpligtelser i henhold til fællesskabsdirektiver.

20 I den forbindelse skal der, som det navnlig er anført af Kommissionen, nærmere bestemt henvises til Rådets direktiv 86/469/EØF af 16. september 1986 om undersøgelse af dyr og fersk kød for restkoncentrationer (EFT L 275, s. 36), som finder anvendelse på kvæg.

21 Ifølge niende betragtning til direktiv 86/469 har direktivet, som fremhævet af Kommissionen, til formål at indføre fælles kontrolforanstaltninger til at fastslå og fjerne årsagen til restkoncentrationer i dyr og fersk kød og at sikre, at kød, hvori der konstateres restkoncentrationer, som overstiger det tilladte niveau, ikke

anvendes til konsum. Således skal de kompetente myndigheder ifølge direktivets artikel 9, stk. 3, litra b), drage omsorg for, »at der nedlægges forbud imod, at dyrene afsættes til konsum eller foderbrug, såfremt der ved undersøgelsen [officiel prøve] påvises tilstedeværelse af forbudte stoffer«.

22 I bilag I til direktiv 86/469 opregnes de grupper af stoffer, som er omfattet af direktivets anvendelsesområde. Clenbuterol henhører under punkt B, som bærer overskriften »Særlige grupper«, gruppe I, »Anden medicin«, undergruppe c) »Anden veterinærmedicin«.

23 Det følger heraf, at den nederlandske regering, da den vedtog et forbud mod at indgive clenbuterol i fedekvæg, som er mere end fjorten uger gammelt, og mod at holde, opstalde, købe eller sælge fedekvæg, som er blevet indgivet dette stof, opfyldte de forpligtelser, der følger af direktiv 86/469.

24 På baggrund af ovenstående skal det forelagte spørgsmål besvares således, at en forskrift som den i sagen omhandlede udgør en teknisk forskrift i direktiv 83/189's forstand, og at den medlemsstat, som har vedtaget en sådan forskrift, i henhold til direktivets artikel 10 er fritaget for den i direktivets artikel 8 fastsatte anmeldelsespligt til Kommissionen.

Sagsomkostninger

25 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske og den irske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Gerechtshof, Hertogenbosch, ved mellemdomme af 11. november 1997, for ret:

En forskrift som den, der er fastsat i artikel 3, stk. 1, i Verordening stoffen met sympathico mimetische werking (PVV) af 1991, udgør, når den læses i sammenhæng med artikel 2 i samme Verordening, en teknisk forskrift efter betydningen i Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter, som ændret ved Rådets direktiv 88/182/EØF af 22. marts 1988, og den medlemsstat, som har vedtaget en sådan forskrift, er i henhold til direktivets artikel 10 fritaget for den i direktivets artikel 8 fastsatte anmeldelsespligt til Kommissionen.

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Sevón Wathelet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. maj 1999.

R. Grass J.-P. Puissochet

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling